

4. Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС: Наказ МВС України від 28.04.2016/ URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0778-16> (дата звернення: 20.03.2021).

Стеченко К. Л., здобувачка вищої освіти 3 курсу, група КЮ-181
Науковий керівник – **Керноз Н. Є.**, ст. викл.
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПОНЯТТЯ «ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ» В НАЦІОНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Конвенційна норма статті 6: «кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку» [1], знайшла відображення в п. 7 ч. 2 ст. 129 Конституції України, зміненій Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 року № 1401-VIII, який набрав чинності 30.09.2016 року, як нова конституційна засада, а саме - розумні строки розгляду справи судом [2], що відповідає важливому завданню національного судочинства «своєчасний розгляд».

На законодавчому рівні з 15.12.2017 року принцип «розумність строків розгляду справи судом» віднесено до основних засад національного судочинства в змінених національних процесуальних кодексах, але виписано уніфіковано в ст. 121 Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК), ст. 114 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК), ст. 119 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України як «розумність процесуальних строків», а саме: «строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню судочинства (цивільного, господарського, адміністративного)» [3,4,5]. Але чи тотожні поняття «строк розгляду справи» та «процесуальний строк»?

На актуальність зазначеного питання свідчить закріплення «розумності строків виконавчого провадження» в п. 7 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 року № 1404-VIII як нової засади, що є дуже важливим, оскільки саме виконавче провадження є «завершальною стадією будь-якого судового провадження» [6]. Тобто, на законодавчому рівні принцип «розумності строків розгляду справи» відмежований від принципу «розумності строків виконавчого провадження», але перебіг строків судового розгляду у справах починається з часу надходження письмових заяв до суду, а закінчується ухваленням остаточного судового рішення у справі, проте для ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів учасників судової справи як основної причини звернення до суду, цього недостатньо, так як він залежить від реально виконаного судового рішення.

Чинний ЦПК України містить Главу 6 Розділу I з назвою «Процесуальні строки», якою регламентується даний інститут, але її положеннями прямо не закріплюється їх нормативне визначення. Аналізуючи зміст ст. 120 ЦПК України «Види процесуальних строків», уявляється можливим зробити висновок, що законодавець по суті визначає їх як «строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлені законом (...) або судом» [3].

На нашу думку, дане визначення є неповним, тому, вбачаємо необхідність здійснення аналізу відповідних положень інших національних процесуальних кодексів щодо

нормативного закріплення дефініції «процесуальні строки», для полегшеного сприйняття яких пропонуємо Таблицю 1.

Таблиця 1 - Нормативне закріплення дефініції «процесуальні строки» у ГПК та КАС України

Ст. 113 ГПК України [4]	Ст. 118 КАС України [5]
1. Строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються законом, а якщо такі строки законом не визначені, - встановлюються судом.	1. Процесуальні строки – це встановлені законом або судом строки, у межах яких вчиняються процесуальні дії.
<i>Висновок: за змістом ст. 113 ГПК = ст. 120 ЦПК України; в ч. 1 ст. 118 КАС України вписано термін «процесуальні строки», але хто має вчиняти процесуальні дії?</i>	

Незважаючи на пряме закріплення поняття процесуальних строків в КАС України, досі не конкретизовано хто ж може та має вчиняти такі процесуальні дії – суд, який є обов’язковим суб’єктом процесу (але не є його учасником) чи безпосередньо учасники судового процесу? Тому, дослідивши інші положення, зокрема ч. ч. 4,5 ст. 127 ЦПК, ч. ч. 4,5 ст. 119 ГПК, ч. ч. 4,5 ст. 121 КАС України, доходимо до висновку, що вони розповсюджуються саме на учасників справи.

На відміну від неповних редакцій ст. 120 ЦПК, ст. 113 ГПК та ст. 118 КАС, лише у ч. 1 ст. 113 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України з назвою «Поняття процесуальних строків» їх термін, на наш погляд, вписано повно й вдало, з урахуванням галузевої спрямованості, а саме: «процесуальні строки – це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов’язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії» [7], при цьому в п. 26 ч. 1 ст. 3 КПК України чітко визначено перелік таких учасників справи судового провадження, до яких суд не відноситься, проте є обов’язковим суб’єктом кримінальних процесуальних правовідносин.

Таким чином, виникає необхідність в однозначному розумінні суті та навантаження на термін «процесуальні строки» в національному судочинстві, так як положення чинного (некримінального) процесуального законодавства є обмеженими й суперечливими через неоднаковість змістового навантаження на поняття «строк розгляду справи», «строк виконавчого провадження», «процесуальний строк», що ускладнює їхнє правозастосування.

Ураховуючи вагоме значення процесуальних строків для правозастосування та забезпечення виконання завдання національного судочинства: справедливого, неупередженого та своєчасного вирішення судом справи, пропонуємо внести уніфіковані зміни до ст. 120 ЦПК, ст. 113 ГПК та ст. 118 КАС України: перейменувати назву статей на «Поняття процесуальних строків» та викласти їх у такій редакції:

«Процесуальні строки – це встановлені законом або призначені судом проміжки часу, в межах яких учасники судового процесу зобов’язані (мають право) вчиняти процесуальні дії».

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 04.11.1950 року. Дата оновлення: 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 18.03.2021).

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 18.03.2021).

3. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 року № 1618-IV. Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/ed20200813> (дата звернення: 18.03.2021).

4. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 року № 1798-XII. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 18.03.2021).

5. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 року № 2747-IV. Дата оновлення: 15.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 18.03.2021).

6. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 року № 1404-VIII. Дата оновлення: 10.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 18.03.2021).

7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 року № 4651-VI. Дата оновлення: 14.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 18.03.2021).

Стеченко К. Л., здобувачка вищої освіти 3 курсу, група КЮ-181
Науковий керівник – **Керноз Н. Є.**, ст. викл.

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СУДОВИЙ ЗБІР ЯК ДЖЕРЕЛО НАПОВНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 55 Конституції України гарантує кожному захист його порушених прав, свобод та інтересів судом [1] як у межах цивільного, господарського, адміністративного, кримінального та конституційного судочинства. Проте, при зверненні до суду за подання позовної заяви, апеляційної чи касаційної скарги та інших заяв або маючи намір отримати певні судові документи (повторну копію судового рішення, копії технічного запису судового засідання в електронному вигляді) та за їх видачу судами, особа має подати документ (квитанцію) про сплату судового збору, який справляється на всій території України, оскільки суд перед прийняттям до розгляду письмових заяв учасників справи та відкриттям провадження у справі повинен перевірити зарахування судового збору до спеціального фонду Державного бюджету України.

01 січня 2021 року набув чинності Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», який визначає основні фінансові показники на поточний рік, зокрема встановлює розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб – базис для розрахунку розміру судового збору. Так, у порівнянні з 2020 роком його розмір у 2021 році дещо зріс – з 2102 грн. до 2270 грн., а, отже, пропорційно зросли й ставки судового збору. Відсоткове співвідношення до ціни позову та фіксований розмір судового збору, який потрібно сплатити, щоб суд почав розглядати подану особою заяву, чітко визначено положеннями ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» від 08.07.2011 року № 3674-VI (далі – Закон № 3674-VI), який залежать від виду судочинства (цивільного, господарського, адміністративного) в порядку якого буде вирішуватися справа. Також ст. 5 Закону № 3674-